

Szerkesztési iroda:

ari-uteza, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertelen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Béthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmertve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitsor egyasori hirdetésnél 6 kr. s minden következőknél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.
Nyílt-tár sora 15 kr.

Dáni Ferencz főispán beigtatása Aradon.

Arad, aug. 21-én.

Dáni Ferencz Szeged, Kecskemét és Arad-városok főispánja vasárnap délután 4 óra körül érkezett meg a pesti-vanattal városunkba.

A főispánt a közgyűlés által az elfogadásra megválasztott bizottság tagjai, számosan a képviselők közül, a tüzoltókar több tagja diszruhában, és nagy sokaság a város minden rangú lakosaiból várta a vasuti indóháznál. Midőn a vonat megérkezett, a tüzoltók zenekara hatalmasan rákezdé a „Rákóczi”-induló, és a zene hangjait tulhangozák a főispánt a waggonból kiléptekor üdvözlő, és többször erőteljesen neki zudult, lelkesült éljen-kiáltások.

Az előteremben az elfogadási-küldöttség elnöke, Urbányi János városi főkapitány üdvözlé a megérkezett főispánt, mire ő körülbelül így válaszolt: „Örömmel üdvözlöm azon város polgárait, melynek 16 év óta, midőn a Maros tulpartján kényszerítve voltam tartózkodni, ma először lépek, most hála az égnek mint hazám szabad polgára falai közé. Én nem hoztam egyebet magammal, mint véghetetlen jóakaratot e város ügyeit tehetségemhez képest előmozdítani, és bizalmat, melynek viszonzására e város közönsége részéről számíthatni remélek. Éljenek Arad-város polgárai!” Ez utolsó szöveget a jelen voltak dörgő, percekig tartott éljenzésre alig engedé hallani.

Ekkor azután a főispán készen állott fogatok elsejébe beleülvén, a bevonulási-menet megindult. Elöl a banderialisták lovagoltak, szilajverű lovakon, ezeket követé a fogatok hosszú beláthatatlan sora, mely valóban imponant látványt nyújtott.

Mielőtt a menetet a Holt-Maros hídján átvonult, mozsarak dördültek el az utczen. — A főtér, melyen a díszmenet átvonult mindenütt telve volt emberekkel, kik az érkező főispánt több helyütt éljenzéssel fogadták.

A kocsi a „Fehér-kereszt” vendéglő elé hajtottak, melynek első emeletében az erkélyszoba a főispán és a Szeged és Kecskemét-városok küldöttségei számára több mellékhelyiség volt készen tartva.

A főispánnak kevéssel azután, hogy szobájába felérkezett, a városi képviselő-testület igen számos tagja és a tisztikar, Pászthory Ferencz h. polgárnaggyal élükön — jöttek üdvözlésére.

Pászthory Ferencz üdvözlő szavára a főispán röviden ugyan, de meleg hangon válaszolt, kiemelvén főleg azt, hogy ő a képviselő-testület és a tisztikar erőfeszítésére és annak mellék-helyiségei számára több mellékhelyiség volt készen tartva.

A főispán tekintélyes, nyílt arcú alak, vonásai erőfeszítésre mutatnak, modora keresetlen, megnyerő és mindenkire az első látásnál a legjobb benyomást teszi.

A tulajdonképeni beigtatási-ünnepély mára, hétfőre volt kitűzve.

A rom. kath. egyházban 9 órakor tartatott meg az ünnepélyes isteni-tisztelet, mely alatt az egész egyház zsúfolásig megtelt. Jelen voltak: a főispán, a városi tisztikar és képviselő-testület számos tagja, a szegedi és kecskeméti városi és arad-megyei küldöttségek tagjai, nagy részt diszmagyar öltözetben, és a helybeli honvéd-tisztikar.

Az isteni-tisztelet bevégezte után, valamivel 10 óra előtt, a beigtatási-közgyűlés vette kezdetét. A városi gyűlés-terem és annak mellékhelyiségei nem voltak képesek befogadni a nagyszámú közönséget, mely a gyűlésre megjelent.

A gyűlés lefolyása ez volt: Pászthory Ferencz megnyitván a közgyűlést, egy küldöttséget kér kineveztetni, mely a főispán urat felkérje, hogy a közgyűlésen jelenjen meg. Ez megtörténvén, a főispán a gyűlésterem mellett levő hivatalos helyiségből midőn belépett a közgyűlés közönsége közé, ennek részéről sok ideig szünni nem akaró lelkesült éljenzéssel fogadtattott.

Pászthory F. röviden üdvözlé őt, s ekkor felolvastatott a miniszteri leirat, melyben a kineveztetés a város közönségének tudtára adatik: mire a főispán a hivatalos esküt tette le. Pászthory Ferencz ekkor ismét üdvözlé őt, mint kit most már a város közönsége legelső hivatalnokaként tekinthet.

A főispán erre székfoglalási beszédét mondá el.

Szóla hosszasan fejtgeté azon intenciókat, melyek a törvényhozás előtt lebegtek, midőn az új helyhatósági-törvényt megalkotá. Nem tekinthető az olyanul, mint mely enerválná az autonómiát, hanem törekszik, hogy határozottan megjelölje azon határvonalat, melyen túlterjesztve a municipiumok

önkormányzati hatásköre az államélet rendszeres intézése elé gördítne akadályokat. A kormánynak, melyre a felelősség hárul az egész ország ügyeinek meneteit, birnia kell azon eszközökkel, melyek képessé teszik az államélet intézésének-szálaikat zavartalanul kezeiben megtartani.

Nagy tetszéssel találkozott a főispán azon nyilatkozattal, miszerint főtörökvése leend, hogy a város tisztikara teljesen megfeleljen feladatának. Ő mint mondá nem néz a hivatalnokoknál a politikai véleményre, ő bennök csak a képességet és buzgalmat tekintendi, s azoknak, kiknél azt feltalálja a legjobb akarója, azoknak ellenben, kiknél ez nem leend, a hivatalos téren ellenese leend.

Továbbá ő, mint mondá, hivatalos jogkörét csakis annyira akarja kiterjesztetni, mint azt feladatához mérten tennie lehet, és tennie kell. A város közönsége nem félhet attól, hogy ő talán, az önkormányzati jogokon akarva csorbát ejteni, — az ő hivatása az ellenőrzés, hogy a városi ügyek kellően intéztessenek, — és e hivatását, jogkörét erőlyesen s a legtisztább jóakarattal reméli betölthetni.

Nem akarunk itt még többet kiemelni e hatalmas kiváló szónoki tehetséggel előadott beszédéből, melyet több helyütt a hallgatók zajos helyesléssel szakítottak félbe, és szünni nem akaró tetszés, és kitörő tapsvihar követett, — miután annak minden egyes részét a határozott tonus, és a stílistikai szabotosság oly szépen domborítá ki, hogy értékét az ily kivonatos közléssel csak csorbítóknak, szerdai lapunk egész terjedelmében fogja hozni e beszédet.

A főispán e beszéde után Fábrián László városi főjegyző emelt szót, válaszolva a város közönsége nevében a főispán szavaira. E beszédet szintén közöljük szerdára, miért is itt csak annyit említtünk arról, hogy az szabatos szerkezet és az alkalomhoz igen helyesen megválasztott eszmemenetével, alakilag úgy mint tartalmilag valamint az előadást véve is igen, sikerült volt.

Utolsó szónok Varjassy József volt. Kiemelendő legelőször is, hogy mily fontossággal birt a főispáni hivatal hazának alkotmányos multjában, és hangsúlyozá, miszerint ezen intézmény mai viszonyaink közt sem vehető az alkotmányosság veszélyeztetésére irányoztatnak, miután a főispánok, kik az újabbban szervezendő városok élén állandnak, oly közegekül tekintendők, melyek a helyhatóságok és a kormánynak úgy az egész ország, mint egyes részeinek javára irányuló működését összehangzatba hozni hivatják.

Arad-város első főispánja beigtatási-ünnepélye emlékének megörökítése végett indítványozza, miszerint a főispán székfoglaló beszéde és a főjegyzőnek arra adott válasza kinyomatva a város lakossága közt szétosztassanak; és e beszédek, valamint azon küldöttségek tagjainak nevei, melyek e gyűlésen részt vettek, jegyzőkönyvbe ígattassanak.

Ez indítvány közhelyeslés mellett elfogadtatik.

Felvétetett ezután a közgyűlés intézkedésére váró két ügy:

A belügyminiszterium egy leirata, melyben a városi legelő földet bérbeadás ellen többek által felterjesztett folyamodásra felvilágosító jelentést kér. Kiadatik az ez ügyben már működött bizottságnak.

Pongrácz Sándor a pesti honvédkerület parancsnoka egy átiratban köszönetet mond a városnak, a helybeli honvédszázalój, az itt volt tisztikar és utász tanosztályok iránt tanusított áldozatkészségeért. Tudomásul vétetik.

Ezzel a közgyűlés végetért.

A főispán székfoglalásának alkalmából vasárnap este a kiserdőben népünnepe, és hétfőn délután a „Fehér-kereszt” nagytermében bankett rendeztetett.

A népünnepen nem voltak nagyon sokan, mit főleg a még vasárnap délután is nagyon borongósnek mutatkozott időnek akarunk tulajdonítani. A nagy körönd, és a lövölde-épület udvarán a táncz helyek fényesen ki voltak világítva, s amott cigányzene, itt pedig a katonazenekar működése mellett nagy kedvvel és be az éj késő óráiba folyt a táncz.

A főispán és a küldöttségek tagjai közül többek között.

A bankett hétfőn délután 2 órakor vette kezdetét. A „Fehér-kereszt” nagytermében mintegy kétszázra volt terítve. A résztvevők közt képviselve volt a város minden osztálya; a közös hadseregbeli és honvédtisztikar is. A karzaton a katonazenekar játszott az ebéd egész tartama alatt.

A felköszöntéseket Dáni Ferencz főispán nyitá meg. Poharat emelt a király, a királyné, az uralkodóház tagjai, névszerint József főherczeg mint a honvédség főparancsnoka, a magyar felelős kormányra. Ezután meleg szavakkal mondott köszönetet azon szíves fogadtatásért, melyben e város falai közt részesített; neki, mint mondá főtörökvése leend, hogy azon napokat, melyeket

ezen a korról annyira előre haladt város élén a közügyek előmozdítására fordíthatni fog, ne leheszen azok közé számítni, melyek a városnak bármely részben is hátramaradása, vagy kárára szolgálhat legyen. Élteté végül Aradváros polgárait.

E felköszöntéseket egyenkint zajos éljenzés követte.

Pászthory Ferencz a főispán urra emelt poharat. A kitörő éljenzés ekkor több percig tartott, s alig akart véget érni.

Varjassy József Szeged és Kecskemét városok küldöttségének tagjait köszönté fel, kívánva, hogy a kötelek, melyet az egy és ugyanazon főispán személye fűzött e városok közt, a jövőben még erősebbé válják. Élteté Arad-megye küldöttségét is.

E felköszöntésre a küldöttségek nevében előbb Kolb Ádám szegedi polgármester, azután Madarassy L. kecskeméti ügyvéd válaszoltak.

Poharat emeltek még ezután Löw szegedvárosi főrabbi a testvérieségre, Popovits Zs. az egyetértés, Cserepes Ferencz a honvédek, mint a szabadság őreire és hadsereg tisztikarára, kik a vész idején hivatva leendnek közös erővel védelmezni a hazát.

Petrovits Tivadar Deák Ferenczet élteté, és Wallfisch Pál az anyagi jólét és felvirágzásra mondott toasztot.

A bankett, melynek egész tartama alatt a résztvevők a legjobb hangulatban voltak, csak 5 óra felé ért véget.

A ma este tartandó fáklászenéről szerdai lapunkban fogunk írni.

Arad, augusztus 21.

(P.) Nem tudjuk mennyire bir alappal azon pesti közlemény, melyet alább adunk, hogy t. i. a magyar főpapak csálhatatlankodási nemférfethetnékességével szemben, az alsóbb papság körében ellenirányu mozgalom támadt, melynek végcélja nem volna más, mint a nemzeti egyház megalapítása.

Mi nem tartjuk a dolgot lehetlennek. Aki ismeri azon szabadelvűbb szellemet, mely az alsó papságnak, főleg a semináriumokból régebb időben kikerült részénél oly dicseretes mérvben feltalálható; másrészt pedig tekintetbe veszi azt is, hogy a clerus ép ezen tagjai, kik pedig legtöbb munkálkodnak, mily szűk javadalmazásban részesíttetnek, úgy hogy — különösen a segédlelkészek alig élhetnek meg fizetésükből amint ezt a mai sokigényű korban állásuk megkívánja; ellenben a főpap urak nagy kegyesen összedugott kezekkel ülnek zsiros beneficiumaik közepette, és egyébre nem is gondolnak, mint hogy ők is közreműködjenek abban a jezsuita-comoediában, melyet az „infalibilitás” czime alatt insceniroznak Rómából: mindennek figyelemre méltatása mellett alig lehet kételkednie, hogy a fenebb jelzett irányu mozgalom az alsó papság körében felmerülése épen nem tartozik a lehetlenségek közé, sőt a meglevő viszonyoknak természetes corollariumát képezné.

Ami magát az eszmét illeti, hogy t. i. nemzeti, önálló egyházat kellene alapítani: mi ezt egészen helyesnek találjuk. Azok, kik e lapban megjelenő cikkeinket régebb idő óta figyelemre méltatták, emlékezni fognak talán, hogy mi még tavaly, midőn a csálhatatlansági dogma ki sem volt mondva, egész határozottan a nemzeti, a Rómától teljesen függetlenné teendő egyház megalapítása mellett kardoskodtunk. Annak, aki még ma is hiszi, hogy a kath. vallás érdekei megóvhatók a Rómával való teljes szakítás nélkül, nagyon sok jóhíszeme lehet azon elemek iránt, melyek ott most gazdálkodnak, s hihetőleg a jövőben is dominálni fognak, értjük a jezsuitákat, kiknek eszeveszett tulkapásai a józan ész és a művelődés gunyjárára, teljesen ruinalják azon respectust, melyet a papság a vallás iránt még nagynehezen képes fentartani.

Ezekkel alkudozni nem lehet, ezek leégették a hidat maguk megett, úgy hogy most már vissza nem térhetnek a helyes

utrá; köztük és a művelt emberek közt betölthetlenné válik mindjobban az ür.

Azon papok és katolikusoknak is egyáltalában, kik a vallás érdekeit szívükön hordják, és nem nézhetik nyugodtan, hogy a római curiának a világi uralom visszaszerzésére irányuló tulkapásai, egészen tönkretegyék azokat: nemcsak a józan ész sugallja, de elutasíthatlan köteleességük is, határozottan elősegíteni, illetőleg hozzánk is átültetni azon mozgalmat, mely Németországban már, és pedig igen tekintélyes egyének által megindított, s mely végkövetkezményeiben csakugyan a nemzeti egyházak alapítására fog vezetni. Ha nálunk, már mindjárt kezdetben rá írjuk a zászlóra az igazi jelszót, annál jobb, csak azután birjanak az illetők elég határozottság és kitartással akkor következtetéseknek maradni, s mindenkévet megmozdítani, hogy a kimondott nagy jelszó ne csak a pusztában hangozzék el, hanem annak mentől több asszociat szerezve, egy oly elvet, melytől a legüdösebb átalakulás várható, életbe is tudjanak lépíteni.

Az üldöztetés, melyet a főpapság részéről magukra vonnak, elvesztendi hatalyát, ha egyrészt számosan egy áttörhetetlen phalanxot képezendnek a jó ügy körül; másrészt pedig arra fognak támaszkodni, ami legtöbb támogatást nyújthat nekik, a józan — felvilágosult világi elemre.

Am adjak ki a főpapak a parancsot, hogy a csálhatatlansági dogmát országszerte ki kell hirdetni: de ha az alsó papság egyetértve, határozottan megtagadja ezt, sőt hivat a tisztá katolicismus alapelveiről ügykezend felvilágosítani, minden örökösödés, minden buzgólkodásuk, melylyel Róma kárhozatos érdekeit előmozdítani akarják, kárba veszend,

Mi nagyon szeretnők, hogy a fenebb jelzett mozgalom ne pusztá hir, hanem valóság legyen, és pedig mentőelőbb oly mérvben, oly erővel törjön elő, hogy képessé váljék, minden ellenhatás daczára, célját megvalósítani.

Pest, aug. 20.

Mig a magyar püspökök egyre-másra csatlakoztak a csálhatatlanság hívóihöz, értesüléseink szerint magyar papi körökből nagyobb szabásu szövetkezés kezdeményeztetett, melynek célja az, hogy előmozdítsa a pápaellenes mozgalmat. Némelyek a függetlennemzeti egyház mellett buzgólkodnak, mások a dolgot még nem akarják ennyire vinni; — de az tény, hogy ily szövetkezés létesült, a clerus körében mindinkább terjed s létezését már közelebb tudatni fogja.

Az elfogott munkásokat, ma a kir. ügyek igazgatósága a város kapitányságától átvette. Az elfogottak ezental is a város helyiségben maradnak, s mai naptól kezdve a kincstár költségén fognak élelmeztetni és eltartatni, a bőrtön helyiségért szállás bérüket szintén az fizeti.

A kereskedelmi miniszteriumban Fest Imre államtitkár elnöke mellett már a mult hét egész folyamata alatt folytak az értekezletek egyrészeny társulati törvényjavaslat megállapítása ügyében. Az értekezlet, mint halljuk, a legszabadelvűbb alapra akarja javaslatát fektetni, és egy már kész munkálat átídomítására fordítja tevékenységét. A törvényjavaslat hihetőleg e napokban egészen elkészül, és mihielyt Szlavy miniszter ur visszaérkezik, azonnal a nagy közönség és a szakértő-testületek elé fog terjesztetni.

Pest, aug. 20.

— A gyári és iparos osztályokat a bécsi világkiállítás nagyban foglalkoztatja és mindenki óhajtja, hogy ezen kiállításban Magyarország tevékeny részt vegyen és nagy számban képviselve legyen. Illő is hogy már egyszer bemutassuk ezen téren haladásunkat és hogy kezdjük szomszédjaink s a külföld, gyári és ipar cikkeinket is ismerni, mert eddig úgy is csupán terményeinket ismerik. Mint értesülünk, a magyar kormány, kiállítási biztosnak a magyar kiállító érdekének megóvása végett Posner Károly Lajost, ki már több ízben Angol és Franciaországban és az idén is Angolországban e téren működik és sok tapasztalást szerzett, akarja kineveztetni, de hogy Posner vonakodik ezen megütszeltetést elfogadni.

